

2021-01-25

Patientsäkerhetsberättelse
för elevhälsans medicinska insats inom
elevhälsan Vägga Gymnasie- och
gymnasiesärskola
Karlshamns kommun
År 2020

Annelie Jonsson

Skolsköterska med medicinskt ledningsansvar

Petra Gagner

Verksamhetschef

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Hur patientsäkerhetsarbete har bedrivits, samt vilka åtgärder som genomförts	3
Övergripande mål och strategier.....	5
Organisatoriskt ansvar på patientsäkerhetsarbete	6
Struktur för uppföljning/utvärdering	6
Uppföljning genom egenkontroll	7
Samverkan för att förebygga vårdskador	8
Hälsokontroller inför praktik	8
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet och riskanalys	9
Hantering av klagomål och synpunkter	10
Samverkan med patienter och närstående	10
Övergripande mål och strategier inför kommande år	10

Sammanfattning

- Enligt 3 kap 10§, Patientsäkerhetslagen (2010:659) ska vårdgivaren senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I denna skall vårdgivaren beskriva hur arbetet går för att öka patientsäkerheten inom organisationen har bedrivits under föregående år genom att beskriva de viktigaste åtgärderna som har vidtagits för att säkerställa patientsäkerheten, hur patientsäkerheten följts upp och hur risker för vårdskador identifieras och hanteras.
- Fr.o.m. 2017-11-01 finns det en medicinsk ledningsansvarig sjuksköterska (MLA) på gymnasiet.

Hur patientsäkerhetsarbete har bedrivits samt vilka åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet.

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-2

- Skolsköterska med medicinskt ledningsansvar (MLA) på Vägga Gymnasieskola har tillsammans med skolsköterska (MLA) på grundskolan haft kontinuerliga möten med verksamhetschef för strategiska elevhälsan där verksamheten har presenterats. Möte där tillbud/avvikelse, förbättringsarbeten och organisationsfrågor har diskuterats.
- Skolsköterskor från gymnasiet har träffat grundskolans skolsköterskor regelbundet under 2020 på deras regelbundna skolhälsovårdsmöten. Mötenas syfte är att vidareutveckla elevhälsoarbetet och patientsäkerheten.
- Utvärdering sker mellan skolläkare och skolsköterskor inom grundskola och gymnasiet för att utveckla arbetet inom elevhälsan.
- Den årliga länsskolskötersketräffen för skolsköterskor och skolläkare blev inställd på grund av coronapandemin..
- Årliga träffar med Blekinge gymnasieskolsköterskor blev inställda på grund av coronapandemin.
- Inrapportering av risker, tillbud och händelser har utförts enligt gällande avvikelseprotokoll till MLA, skolläkare och därefter till verksamhetschef för strategiska elevhälsan.
- Genomgång av medicinsk utrustning såsom audiometrar och blodtrycksmanschetter har utförts.
- Rutiner och gällande regler när det gäller vaccinationsprocessen har efterföljts.

- Egenhandledning har genomförts tre ggr/termin tillsammans med skolsköterskor från gymnasiet i Olofström och Sölvesborg.
- Möten med gymnasiets chef/rektor över elevhälsan där bl.a. rutiner har diskuterats har genomförts.
- Avtorkningsbara sängar och sängkläder i vilorummen finns på plats. Sängkläderna byts och tvättas efter varje elev.
- Handlingsplan när det gäller elev som blir akut sjuk har skrivits och delgivits till berörda via skolans hemsida.
- Rutiner gällande information till mentor av elever med kroniska sjukdomar är uppdaterade och har delgivits berörda via skolans hemsida.
- Rutiner vid giltig frånvaro har skrivits och delgivits ledningen.
- Under året har patientsäkerhetsarbetet bedrivits genom ett aktivt arbete med att skriva ner EMIs rutiner och systematiskt lägga upp uppdaterade dokument på skolans hemsida, personalens och elevers informations forum.
- Vid höstterminens start 2019 slopades utskick av sekretessbelagda uppgifter. Rutinen har fungerat bra då sekretessen har säkerställts.
- Kvalitetsregister EMQ har införts i journalsystemet PMO. EMQ är ett kvalitetsregister som kan bidra med data för att visa resultat, jämföra och bidra till en likvärdig elevhälsa för elever i Sverige. Systemet möjliggör att bedriva kontinuerlig och systematisk förbättringsarbete lokalt, regionalt och nationellt. Utveckla och utvärdera kvaliteten på arbetet inom elevhälsans medicinska insatser och bedriva forskning.
- Hälsosamtal på elever i ÅK 1 har genomförts.
- Under coronapandemin har man vidtagit åtgärder som att slopa dropin-mottagning till skolsköterskorna. Eleverna som är i behov av kontakt bokar besök via mail, telefon eller via sms. Toaletterna är endast tillgängliga för elever som vilar i vilorummen. Det finns möjlighet att hålla avstånd och att tvätta händerna före ett besök är en rutin. Rutiner kring hygien när det gäller ytor har skapats.
- Rutiner när det gäller elever med skyddad identitet har skapats och efterföljts. Rutinerna finns tillgängliga i metodboken.

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659,3 kap. 1§ och SOSFS 2011:9, 3 kap. 1§

Elevhälsans uppdrag är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans medicinska insats på Vägga Gymnasieskola arbetar fortlöpande för att upprätthålla en så hög grad av patientsäkerhet som möjligt. Målet är att bedriva en god och säker vård där risker elimineras genom tidig identifiering och förebyggande arbete.

För att minimera risken för vård-skada är det viktigt att bemanningen är fullgod och att personalen har den kompetens som krävs för att bedriva en säker vård. Arbetsmiljön måste vara tillfredsställande och det måste finnas tid för planering och kvalitetsarbete.

Strategier för att uppnå dessa mål:

- Att ordinarie skolsköterskor har den kompetens som krävs och ges möjlighet till utbildning och kompetenshöjning. Skolsköterskorna har inte deltagit i den årliga skolsköterskekongressen 2020 på grund av coronapandemin.
- Önskemål om att alla medarbetare genomgår utbildning i första hjälpen och deltar i EMI:s rutiner för omhändertagande av sjuka elever under skoltid, vilket kan förbättra patientsäkerheten och förebygga vårdskador.
- Att riktlinjer och rutiner följs genom systematisk egenkontroll.
- Att man har fungerande avvikelserapportering och att den leder till åtgärder som sen följs upp.
- Rekommenderat ansvar antal elever är ca 400 elever/heltid skolsköterska enligt Socialstyrelsen. Viktigt att det efterföljs för att en god och säker vård kan tillgodoses och för att ge skolsköterskorna möjlighet att arbeta förebyggande.
- Att ordinarie skolsköterskor har tid för enskilda planeringar och efterarbeten samt tid för egen utveckling som används efter gjorda behovsanalyser mellan skolskötersketeamet och ledning.

Organisatoriskt ansvar på patientsäkerhetsarbete

SFS 2010:659,3kap.9§ och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2§

Vårdgivare – Utbildningsnämnden i Karlshamns kommun är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom elevhälsan och ansvarar för att verksamhetschef för elevhälsans medicinska del utses.

Verksamhetschef - Verksamhetschefen för elevhälsans medicinska del är ansvarig för att verksamheten bedrivs på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Verksamhetschefen ansvarar för att alla medarbetare har rätt kompetens och för att de får kontinuerlig fortbildning för att upprätthålla denna.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal - Legitimerad sjukvårdspersonal har eget ansvar för att arbetet de gör utförs med god kvalitet enligt vetenskaplig och beprövad erfarenhet och med hög patientsäkerhet. Varje medarbetare är skyldig att identifiera avvikelser och risker i verksamheten och att rapportera dessa till MLA och till verksamhetschef.

EMI:s organisation inom gymnasiet i Karlshamns kommun:

- Verksamhetschef/ Rektor som har personalansvar över Elevhälsan.
- Skolläkare ca 10 timmar i månaden. Har minskats.
- Skolsköterskor, två ordinarie heltidstjänster. Två ordinarie skolsköterskor har behörig kompetens varav en har medicinskt ledningsansvar (MLA). En av skolsköterskorna är också brandombud.
- Lex Maria rapporteras till MLA
- Rutiner till Socialtjänsten sker efter gällande krav Socialtjänstlagen. SoL

Struktur för uppföljning/utvärdering

SOSFS 2011:9 3 kap. 2§

Systematiskt kvalitetsarbete

- Datajournalssystemet PMO genomgår fortlöpande kvalitetsförbättringar med uppdateringar i syfte att förenkla arbetet och öka säkerheten. Gäller elevinläsning och EMQ (e-enkät) till hälsosamtalen.
- Enligt HSLF-FS 2016:40 ställs ytterligare krav på att det framgår vilka användare som öppnat elevjournalerna. Loggkontroller görs kontinuerligt av verksamhetschefen.

- Det finns en utarbetad rutin för avvikelserapportering. Avvikelse rapportereras till MLA, skolläkare och verksamhetschef. Blanketten ska sedan diarieföras.
- MLA ansvarig har ansvar för Gymnasieskolan.
- En gång per månad sammankallas samtliga skolsköterskor av grundskolans MLA till ett gemensamt möte. Skolläkaren är med en gång per termin. Vid detta möte sker fortbildning och erfarenhetsutbyte i syfte att öka kvalitet och säkerhet i verksamheten. Ev. avvikelserapporteringar tas upp vid dessa möten och i anslutning till detta diskuteras åtgärder för ökad patientsäkerhet.
- MLA är delaktig i lokala nätverksmöten tillsammans med MLA från övriga kommuner i Blekinge. Information delges på träffarna. Under hösten 2020 har mötena genomförts via Teams.
- Rutinerna runt vaccinationerna har uppdaterats enligt riktlinjerna från Socialstyrelsen. En uppdaterad version vid blodsmitta gjordes under 2019 tillsammans med Avonova och MAS.

HSLF-FS 2015:11.

Uppföljning genom egenkontroll

SOSFS 2011:9 5 kap. 2§ 7 kap. 2§

- Egen kontroll av medicinsk utrustning enligt gällande rutin.
- Inrapportering till vaccinationsregistret.
- Att rutiner och regler följs när det gäller förvaring och hantering av vaccin.
- Analys av hälsosamtalen och framtagande av statistik för att få en bild av elevernas hälsa. Diskussion med stödjande funktioner och mentorer angående resultat och eventuella åtgärder.
- Mittårskonferenser har genomförts digitalt.
- Samtal och uppföljning med elev vid upprepad eller längre giltig frånvaro enligt gällande rutiner. Rutinerna är nedskrivna och framtagna av EMI under 2018.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9, 4 kap. 6§, 7kap. 3§ p3

Intern samverkan

- Samordning av insatser inom elevstödet, skolpsykolog och skolläkare som planerar extra anpassningar eller särskilt stöd.
- Personal identifierar gemensamt elever som är i behov av stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.
- Information om nya elever på skolorna så att dessa får ta del av elevhälsans rutinmässiga insatser som görs i hälsofrämjande och förebyggande syfte.
- Föräldrakontakter.

Extern samverkan

- Fungerande rutin för remittering till annan vårdgivare när behov finns.
- Regelbundna kontakter med externa samverkanspartner såsom barnhabilitering, BUP, vuxenpsykiatrimottagning, ungdomsmottagning, Socialförvaltning, primärvård, barnklinik, smittskydd och andra sjukvårdskliniker.

Hälsokontroller inför elevers praktik

Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS 2005:1), 9 kap Statens livsmedelsverk

Screening enligt:

Tuberkulos: Rekommendation gäller den som ska börja studier, praktik inom hälso- och sjukvård, barnomsorg, äldre- handikappvård, social- och hemtjänst, kriminalvård. "Hälsodeklaration Tuberkulos" lämnas in av alla elever. Utifrån denna görs en bedömning om eleven sannolikt varit exponerad för tuberkulos. Vid avvikelser kontaktas Lungmottagning Blekinge Landsting för bedömning. Alla informeras om Tuberkulos och uppmärksammas på riskmiljöer.

Livsmedelshantering: De elever som ska arbeta med livsmedel och servering får fylla i blankett enligt 9 kap statens livsmedelsverks kungörelse med allmänna tillämpningsföreskrifter (SLV FS 1984:8). Vid avvikelser kan det vidtas åtgärder som faecesodling för att utesluta smittorisk. Vid positiva fynd kontaktas Smittskydd i Blekinge och anmälningsplikt föreligger. För övrigt ges hygienråd och undersökning av munhåla, svalg och naglar.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet och riskanalys

SFS 2010:659,6 kap. 4§ SOSFS 7 kap. 2§p5 SOSFS 2011:9,5 kap.1§

Rapportering av risker och händelser.

Det finns rutiner för hur elevhälsans medicinska personal går till väga för att rapportera risker och avvikelser som sker inom verksamheten.

Risker

- När det råder oklarheter från övrig skolpersonal när det gäller skolsköterskans arbete. Att inte få gehör för de rutiner som skrivs när det gäller patientsäkerhet enligt gällande lagar och att de inte efterföljs.
- Att inte tillgodose skolsköterskornas behov av fortbildning för att bibehålla kompetens.
- Vilorummen saknar fönster och ventilation. Eleven kan inte övervakas. Det kan kännas osäkert då suicidrisk finns. Stol i vilorum har blivit sönderskuren.
- Skolskötersketjänster. Rekommenderat antal elever per skolsköterska är 400 per heltidstjänst.. Det finns ett stort behov av att öka bemanningen för att säkerställa god kvalitet på arbetet. Risk finns att inte samtliga elever får sina behov tillgodosedda.
- Minskning av skolläkaretid kan innebära att de elever som är i behov av skolläkarbedömning får sämre tillgänglighet.
- Obehörig person önskade att vila i skolsköterskans vilorum. Risk finns att obehöriga personer utanför skolan kommer in när dörrarna är öppna. Ett säkerhetssystem önskas när det gäller tillgång till skolans lokaler. Avvikelse har skrivits och lämnats till chef över Elevhälsan.
- Vägga Gymnasieskola har under två perioder under 2020 mars-juni och december bedrivit distansundervisning p.g.a. Coronapandemin. Under tiden så har inte eleverna haft samma tillgänglighet till skolsköterska och hälsosamtalen har blivit försenade och har i vissa fall utförts digitalt. Detta innebär en risk då man inte har möjlighet att tolka elevernas signaler och mående på ett tillfredsställande sätt.

Hantering av klagomål och synpunkter.

SOSFS 2011:9,5kap. 3§, 7 kap. 2§p6

Verksamhetschef och rektor tar emot och utreder klagomål och synpunkter.

Samverkan med patienter och närstående

SFS 2010:659 3 kap. 4§

Elevhälsan bedriver frivillig vård och samtycke från elev och vårdnadshavare är en förutsättning för insatser. Elever har rätt att själva söka elevhälsans personal och kontakt tas med vårdnadshavare i de fall där vi bedömer att detta är lämpligt eller nödvändigt. Eleverna informeras om att skolsköterskor och skolläkare har tystnadsplikt och vad det innebär. De får också information om att tystnadsplikten kan brytas i vissa situationer t.ex. vid misstanke om att ett barn far illa.

Information till och samverkan med elever och vårdnadshavare är en viktig del av elevhälsans arbete. Informationen ska vara anpassad efter elevens behov, ålder, kunskap och situation och kan t ex beröra följande områden:

- Beskrivning av elevhälsans medicinska del (roll och uppdrag).
- Information från elev och vårdnadshavare. Hälsosamtal.
- Information inför vaccinering.
- Information om vidtagna åtgärder vid symtom eller skada.
- Örossamtal. Tagit del av de nya reviderade riktlinjerna.
- För att säkerställa att informationen och kommunikationen ska bli korrekt anlitas tolk vid behov.

Övergripande mål och strategier inför 2021.

- Utvärdera verksamhetsplanen.
- Utveckla skolhälsovårdsmötena.
- Uppföljning av kvalitetssäkringen av vaccinationsprocessen.
- Uppföljning av kvalitetssäkringen av lokaler och utrustning.
- Utveckla rapportering av avvikelser och tillbud. Avvikelserna ska sedan diarieföras.

- Tillgodose skolsköterskornas behov av fortbildning för att utveckla och bibehålla kompetensen.
- Genomföra Verksamhetsberättelse för läsår 2021-2022.
- Fortsatt handledning tillsammans med gymnasieskolsköterskor i västra Blekinge.
- Större fokus på hälsa och friskfaktorer genom att arbeta med ett salutogent förhållningssätt.
- Årliga träffar med Blekinge gymnasieskolsköterskor.
- Informera övrig personal om skolsköterskans ansvar och arbete.
- Att skolan utbildar övrig personal i "Första hjälpen".

Annelie Jonsson

Skolsköterska med medicinskt ledningsansvar MLA.

Vägga Gymnasieskola

Karlshamn 2021-01-25